

ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПРОБЛЕМИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ ЗА УМОВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

TRENDS AND PROBLEMS OF FINANCIAL PROVISION OF SOCIAL PROTECTION OF THE POPULATION UNDER GLOBALIZATION CONDITIONS

У публікації досліджено ключові тенденції соціального захисту населення України за умов глобалізації. Здійснено аналіз видатків держави на фінансування потреб соціального захисту громадян України на тлі стандартів соціальної політики європейських держав. Визначено необхідність проведення низки соціально-економічних реформ для забезпечення належного функціонування механізму системи соціального захисту. Встановлено, що основними проблемами фінансового забезпечення соціальної сфери є: недостатні обсяги бюджетних коштів для фінансування соціальної сфери, невиконання планових показників фінансування всіх соціальних статей, відсутність механізмів забезпечення якості соціальних послуг. З огляду на визначені проблеми фінансування сфери соціального захисту населення, обґрунтовано напрями їх подолання.

Ключові слова: соціальний захист, соціальне забезпечення, соціальна політика, фінансування, населення, видатки, трансферти.

В публикации исследованы ключевые тенденции социальной защиты населения Украины в условиях глобализации. Осуществлен анализ расходов государства на финансирование потребностей социальной защиты граждан Украины на фоне стандартов социальной политики европейских государств. Определена необходимость проведения ряда социально-экономических реформ для обеспечения надлежащего функционирования механизма системы социальной защиты. Установлено, что основными проблемами финансового обе-

спечения социальной сферы являются: недостаточные объемы бюджетных средств для финансирования социальной сферы, невыполнение плановых показателей финансирования всех социальных статей, отсутствие механизмов обеспечения качества социальных услуг. Учитывая определенные проблемы финансирования сферы социальной защиты населения, обоснованы направления их преодоления.

Ключевые слова: социальная защита, социальное обеспечение, социальная политика, финансирование, население, расходы, трансферты.

The publication analyzes the key trends of social protection of Ukrainian population in the conditions of globalization. The analysis of state expenditures for financing the needs of social protection of Ukrainian citizens against the background of the standards of social policy of European countries was carried out. The necessity of carrying out a series of socio-economic reforms for ensuring the proper functioning of the mechanism of social protection system is determined. It was established that the main problems of financial provision of social sphere are: insufficient amount of budget funds for financing of social sphere, failure to fulfill planned indicators of financing of all social articles, lack of mechanisms for ensuring the quality of social services. Taking into account certain problems of financing of the sphere of social protection of the population, the directions of their overcoming are substantiated.

Key words: social protection, social security, social policy, financing, population, expenditures, transfers.

УДК 330.101.54(477)

Філіпчук В.Р.

здобувач кафедри міжнародних економічних відносин
Хмельницький національний
університет

Постановка проблеми. Доцільність соціального захисту населення зумовлена низкою причин, які нині мають місце в українському соціумі.

Тенденціями сьогодення є ситуації, коли значна кількість людей поставлена на межу виживання. Поглиблюється соціальна та майнова нерівність, різниця у рівнях доходів, знижується ступінь задоволення потреб населення, зростає безробіття, знижуються якість та рівень життя, зростає соціальна напруга в суспільстві.

Як результат, проблема соціального захисту громадян України набуває особливої актуальності та потребує дослідження в розрізі цільового спрямування коштів та оптимізації їх використання для задоволення потреб у його фінансовому забезпеченні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вітчизняна наукова думка з проблем соціального захисту населення в Україні представлена такими відомими вченими-економістами, як Ю. Бондаренко, Н. Болотіна, Н. Борецька, В. Воропаєв,

С. Гончарова, Т. Косова, О. Новикова, В. Петрушка, С. Романенко, І. Сахань, С. Синчук та ін.

Поряд із тим мінливість економічного середовища та перебігу суспільних процесів в Україні вимагає проведення подальших досліджень у цій сфері з урахуванням особливостей сьогодення.

Постановка завдання. Метою дослідження є аналіз тенденцій, визначення проблем фінансового забезпечення соціального захисту населення в Україні та пошук можливих шляхів їх вирішення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Соціальний захист та соціальне забезпечення – найбільша видаткова стаття зведеного бюджету України, яка за обсягом випереджає охорону здоров'я, освіту та видатки на економічну діяльність [1, с. 143].

Упродовж 2012–2017 рр., які охоплює цей аналіз, обсяг річних видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення становив у середньому 22% від загальної суми видатків зведеного бюджету України. Цікавим є показник обсягу

певної категорії видатків відносно ВВП (валового внутрішнього продукту). За цим показником обсяг видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення у 2013 р. був найбільшим за весь період, який охоплює аналіз, – 9% ВВП [2].

В окремі періоди видатки на соціальний захист та соціальне забезпечення становили навіть більшу частку у зведеному бюджеті. У 2013 р. соціальний розвиток країни був визначений одним із політичних пріоритетів, а отже, частка бюджетних видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення зросла до 28% загальної суми видатків зведеного бюджету (рис. 1).

У 2006 р. нова урядова політика, спрямована на економічний розвиток країни, призвела до збільшення видатків на економічну діяльність, а отже, до скорочення видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення до 24% від усіх видатків зведеного бюджету, що становило 8% ВВП у відповідному році. 2007 р. уряд України визначив своїм пріоритетом інноваційно-інвестиційний розвиток, як наслідок, видатки на соціальний захист скоротилися більше ніж на 1% порівняно з 2006 р. і становили 6,5% ВВП. У 2017 р. було відновлено пріоритет фінансування соціальної сфери, і частка видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення знову зросла – до 7,8% ВВП.

Аналіз динаміки зростання видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення порівняно з динамікою зростання ВВП виявляє цікаву закономірність. Так, єдиним періодом, коли видатки на соціальний захист та соціальне забезпечення зростали синхронно з показниками ВВП, були 2006–2007 рр. (рис. 2).

Натомість найбільш помітно видатки на соціальний захист та соціальне забезпечення зросли в 2013 р. і становили 107% показника 2012 р. Вод-

ночас зростання ВВП уповільнилося з 29% до 28% за відповідний період. Отже, вповільнення росту ВВП відбулося на тлі зростання видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення, а також скорочення видатків на економічну діяльність (рис. 3).

Проте обсяг видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення, що відображається у зведеному бюджеті, не розкриває реального обсягу всього бюджетного фінансування, яке спрямовується в Україні на сферу соціального захисту та соціального забезпечення. Це пояснюється тим, що, відповідно до діючої системи бухгалтерського обліку, деякі складники видатків на фінансування соціальних послуг, соціальних виплат та інших заходів соціального захисту включаються до інших видаткових статей бюджету, а саме: видатків на житлово-комунальне господарство, освіту, духовний і фізичний розвиток, охорону здоров'я, громадський порядок та оборону тощо.

Видатки на сферу соціального захисту та соціального забезпечення можна знайти практично в кожній із видаткових статей бюджету відповідно до функціональної класифікації видатків. Наприклад, видатки за статтею «Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на облаштування закладів, які надають соціальні послуги дітям та молоді» фактично належать до видатків на сферу соціального захисту та соціального забезпечення, проте формально вони обліковуються за видатковою статтею бюджету «Загальнодержавні видатки».

Інший приклад – видаткова стаття «Компенсація збитків Пенсійного фонду, викликаних упродовженням спеціальної ставки для платників фіксованого сільськогосподарського податку». Видатки за цією статтею логічно було б віднести

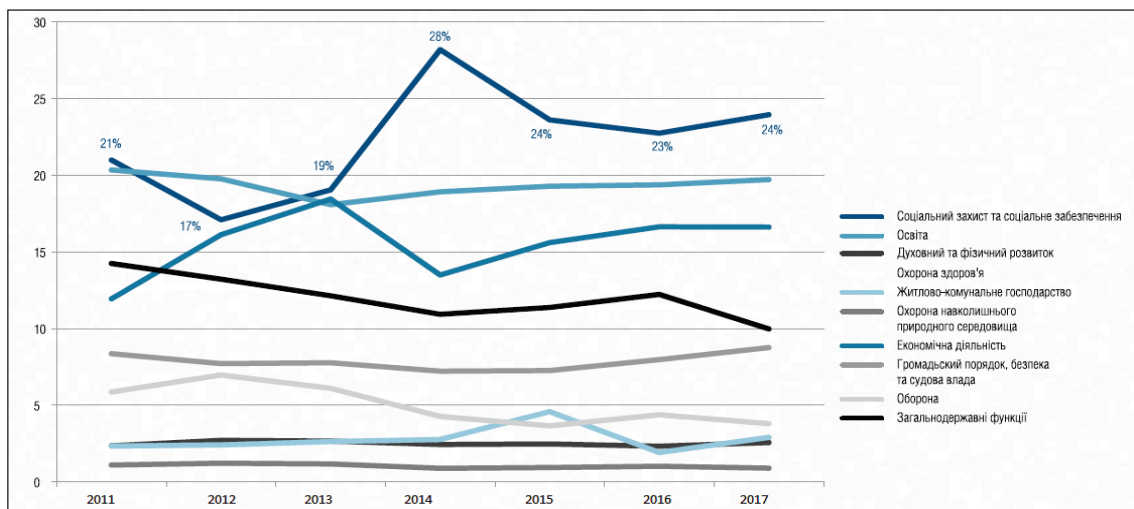

Рис. 1. Частка видатків на соціальний захист і соціальне забезпечення та інші функції держави у зведеному бюджеті України, %

Джерело: складено за [2]

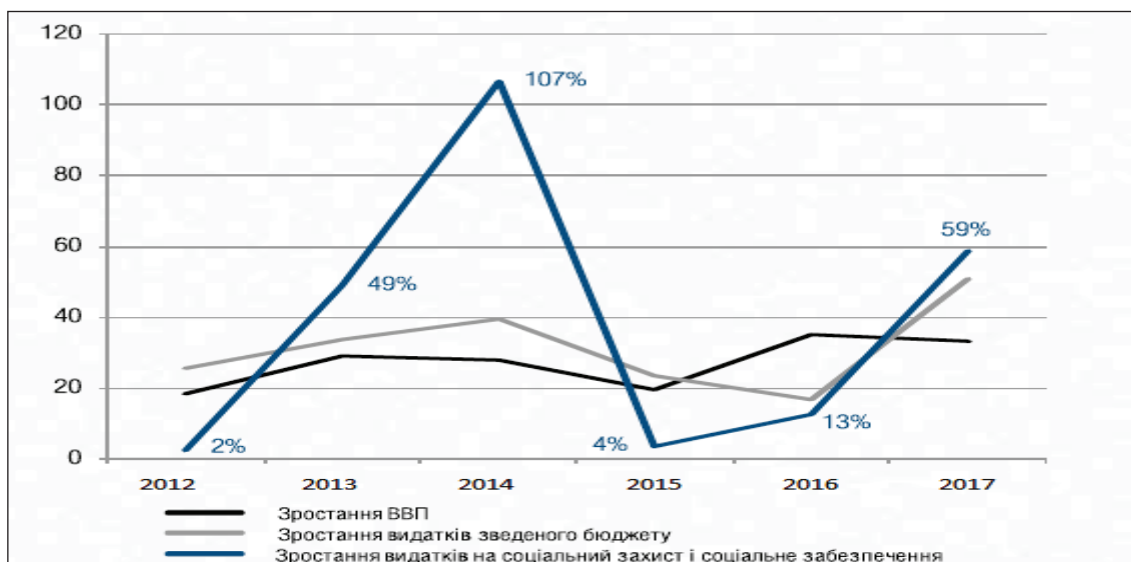

Рис. 2. Приріст видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення порівняно зі зростанням видатків зведеного бюджету та ВВП, %

Джерело: складено за [2]

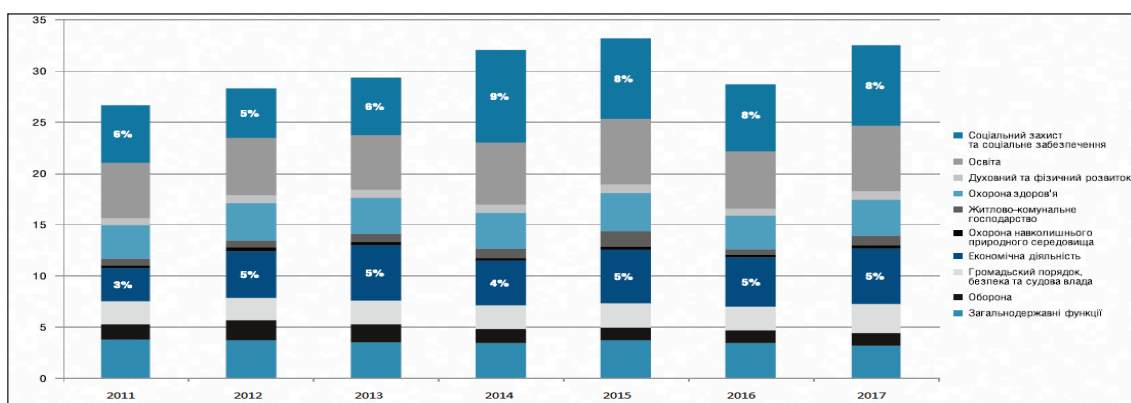

Рис. 3. Динаміка зростання частки видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення порівняно з видатками на інші функції держави, %

Джерело: узагальнено на основі [3; 6]

до видатків на сферу соціального захисту та соціального забезпечення, але вони включаються до видаткової статті бюджету «Економічна діяльність». Ще одним прикладом є стаття «Фінансова підтримка санаторно-курортних закладів», за якою фінансуються державні програми оздоровлення ветеранів війни, інвалідів, громадян, постраждалих унаслідок Чорнобильської катастрофи, дітей і молоді та ін.

Однак ці видатки належать до видаткової статті «Охорона здоров'я», хоча, зважаючи на цільові групи, більш доцільно було б відносити їх до видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення.

Таким чином, реальний обсяг видатків на сферу соціального захисту та соціального забезпечення значно перевищує ту їхню частину, що проходить у зведеному бюджеті України за видат-

ковою статтею «Соціальний захист та соціальне забезпечення».

Щоб побачити реальний обсяг видатків на сферу соціального захисту та соціального забезпечення в Україні, необхідно визначити ті з них, які на практиці фінансуються за рахунок інших видаткових статей бюджету, але фактично спрямовуються на вирішення окремих питань у сфері соціального захисту та соціального забезпечення.

Для того щоб провести коректне порівняння видатків на сферу соціального захисту та соціального забезпечення, які здійснює Україна, з аналогічними показниками розвинутих країн, наприклад країн – членів Організації економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР), передусім необхідно підрахувати загальний обсяг відповідних видатків в Україні.

Цей розрахунок має включати видатки, що обліковуються за видатковою статтею «Соціальний захист та соціальне забезпечення», іншими видатковими статтями бюджету, а також видатки державних цільових позабюджетних фондів. Інші видаткові статті бюджету включають видатки на охорону здоров'я та видатки на програми житлового будівництва і забезпечення житлом, що фінансуються за рахунок державного та місцевих бюджетів. Видатки, що здійснюються за рахунок державних цільових позабюджетних фондів, включають видатки загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок тимчасової втрати працездатності, на випадок безробіття та від нещасних випадків на виробництві.

Щоб визначити, які видатки дійсно належать до сфери соціального захисту та соціального забезпечення, можна використати систему класифікації соціальних видатків, що застосовується ОЕСР. База даних ОЕСР згрупує видатки на соціальний захист та соціальне забезпечення за такими дев'ятьма категоріями:

- піклування про літніх людей – звичайні пенсії, пенсії особам, що достроково пішли у відставку, допомога на дому та послуги за місцем проживання;

- піклування про членів сімей військовослужбовців та постраждалих у катастрофах – пенсії та допомога на поховання;

- допомога у разі недієздатності та тимчасової непрацездатності – послуги з догляду, допомога у разі недієздатності, допомога постраждалим від аварії на робочому місці та допомога у разі нещасних випадків, виплати у зв'язку з непрацездатністю працівників;

- охорона здоров'я – видатки на лікування у стаціонарних медичних закладах та амбулаторне лікування, оплата медичних препаратів та виплати на превентивне лікування;

- сім'я та діти – допомога на дитину та пільгові кредити, допомога по догляду за дитиною, допомога при вагітності та пологах, допомога самотнім батькам;

- діяльність щодо розвитку ринку праці – послуги з працевлаштування, фінансування освітніх заходів для молоді та заходів із працевлаштування для непрацездатних;

- соціальна підтримка в разі безробіття – допомога у разі безробіття, компенсації у разі звільнення, компенсації за дострокове звільнення, пов'язане з кон'юнктурою ринку;

- забезпечення житлом – грошова допомога на купівлю та найм житла;

- інші заходи соціального захисту – грошова допомога, яку не можна віднести до інших категорій, призначена малозабезпеченим верствам населення (наприклад, допомога на придбання продуктів харчування чи одягу, поширена в деяких країнах, які не є членами ОЕСР), а також інші соціальні послуги та заходи соціального захисту [4, с. 121].

З урахуванням цієї класифікації в Україні реальний обсяг видатків на сферу соціального захисту та соціального забезпечення буде складатися із загальної суми фактичних видатків державного і місцевих бюджетів на соціальний захист та соціальне забезпечення, охорону здоров'я, забезпечення житлом окремих категорій громадян (вони проходять за іншими статтями функціональної класифікації видатків) та видатків державних цільових позабюджетних фондів.

Обсяг таких видатків зведеного бюджету та цільових позабюджетних фондів у 2017 р. в Україні становив 276 млрд. грн., або 29% ВВП (табл. 1).

Для порівняння: обсяг видатків, які безпосередньо обраховуються за бюджетною функцією «Соціальний захист та соціальне забезпечення», у бюджеті 2017 р. становив лише 74 млрд. грн.,

Таблиця 1

Динаміка зростання різних категорій видатків на сферу соціального захисту та соціального забезпечення, млрд. грн. [5]

Категорії видатків	Роки					
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Соціальний захист і соціальне забезпечення	13	19	40	41	47	74
Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття	2	2	3	3	4	5
Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України	1	2	2	2	3	4
Фонд соціального страхування від тимчасової втрати працездатності	3	3	5	7	5	7
Пенсійний фонд України	25	39	64	74	100	148
Охорона здоров'я	10	12	15	20	23	34
Забезпечення житлом	4	4	4	4	5	5
Соціальні видатки, всього	57	82	133	152	187	276
ВВП, всього	267	345	441	527	713	951
До ВВП, %	21%	24%	30%	29%	26%	29%

або 7,8% ВВП. Згідно з поданими розрахунками, загальний обсяг видатків на сферу соціального захисту та соціального забезпечення в Україні є доволі значним навіть порівняно з розвиненими країнами. За показником «Соціальні видатки у відсотках до ВВП» Україну в 2017 р. випереджали лише Швеція та Франція (рис. 4).

Однак попри значний обсяг соціальних видатків якість соціальних послуг та інших заходів соціального захисту в Україні досі залишається відносно низькою порівняно з іншими країнами, а соціальні потреби найбільш уразливих категорій населення не задовольняються достатньою мірою.

За останніми доступними даними, у 2017 р. в розрахунку на одну особу він становив 1 677 дол. США на рік. Нижчий за показники України тільки рівень у Кореї (1 465 дол. США) та Мексиці (786 дол. США).

В Україні заходи соціального захисту поширюються на певні категорії громадян, визначені чинним законодавством. У державному та місцевих бюджетах фінансування соціального захисту цих категорій громадян можна прослідкувати за функціональною класифікацією видатків.

Найбільша частка фінансування за видатковою статтею «Соціальний захист та соціальне забезпечення» впродовж 2012–2017 рр. припадала на категорії громадян, які мають право на різні види соціального захисту: пенсіонери; сім'ї, діти та молодь; інші категорії населення, що мають право на соціальний захист.

Найбільшою за обсягом видатків є категорія пенсіонерів: 2017 р. обсяг фінансування за статтею «Соціальний захист пенсіонерів» становив 72% усіх видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення, а в 2016 р. зазначена категорія бюджетних видатків становила 42,65 млрд. грн., або 58% усіх видатків за цією статтею [6].

Значна частка цієї категорії у структурі інших видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення пояснюється, перш за все, зростанням частки людей пенсійного віку в загальній структурі населення України.

Соціальний захист та соціальне забезпечення в Україні здійснюється шляхом призначення пільг, здійснення соціальних та компенсаційних виплат, а також надання соціальних послуг (здебільшого державними або комунальними закладами системи соціального захисту). Зовсім незначна частка цих соціальних послуг надається недержавними організаціями та установами, які працюють за рахунок грантів, наданих місцевими бюджетами як фінансування діяльності з надання соціальних послуг.

Усі заходи соціального захисту можуть здійснюватися у формі як грошових, так і натуральних трансфертів. Кошти, що виділяються з бюджету як капітальні трансферти, завжди мають цільове призначення. Таким чином, проведений аналіз підтверджує, що трансферти у грошовій формі становлять найбільшу частку всіх трансфертів населенню в Україні (табл. 2).

До 2014 р. в Україні спостерігалася тенденція до зростання частки грошових трансфертів: вони збільшилися з 7,5 млрд. грн. у 2012 р. до 33,15 млрд. грн. У 2014 р. цю тенденцію можна було розглядати як позитивний сигнал, адже переважання грошових трансфертів над натуральними є типовим для найбільш розвинутих країн світу. Проте починаючи з 2015 р. в Україні зворотно почала зростати частка натуральних трансфертів: у 2015 р. вони зросли на 9%, а грошові скоротилися на 1%. У 2017 р. натуральні трансферти зросли аж на 139%, тоді як грошові – лише на 43%.

Натуральні трансферти зросли здебільшого за рахунок інших операційних трансфертів, пере-

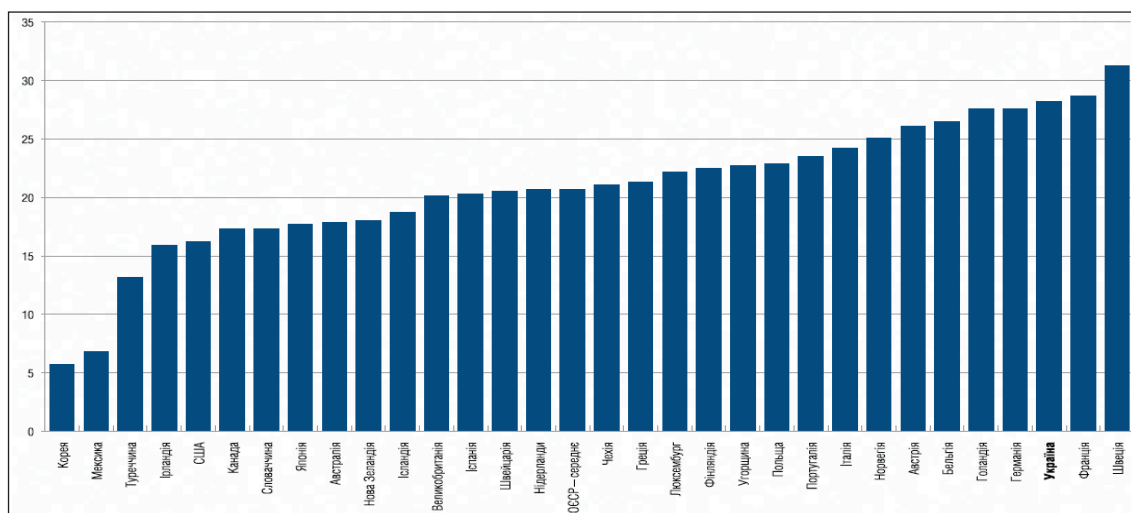

Рис. 4. Соціальні видатки окремих держав до ВВП, %

Джерело: складено за [5]

Трансферти населенню у грошовій та натуральній формах у зведеному бюджеті України, млрд. грн. [5; 6]

Трансферти населенню	Роки						
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Трансферти у грошовій формі	7,50	7,50	13,14	33,15	32,97	32,50	46,50
Виплата пенсій і допомоги	7,00	6,93	12,24	32,64	32,41	31,90	45,51
Стипендії	0,50	0,57	0,90	0,52	0,56	0,60	0,99
Трансферти у натуральній формі	3,70	3,89	4,23	5,85	6,38	10,50	25,13
Інші поточні трансферти населенню, включаючи пільги	3,70	3,82	4,18	5,77	6,29	10,50	24,91
Капітальні трансферти	0,00	0,07	0,05	0,08	0,09	0,00	0,23

Таблиця 3

Видатки державних цільових позабюджетних фондів [7]

Основні показники	Роки					
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Видатки державних цільових позабюджетних фондів, млрд. грн.	30,38	46,63	73,69	86,70	111,76	163,57
Приріст у порівнянні з попереднім роком, %	–	53%	58%	18%	29%	46%
Видатки до ВВП, %	11%	14%	17%	16%	16%	17%

дусім пільг, обсяг фінансування яких збільшився з 6,38 млрд. грн. у 2015 р. до 25,13 млрд. грн. у 2017 р. Зростання частки пільг за попередні три роки – певною мірою негативний сигнал, оскільки пільги не є ефективним інструментом соціального захисту.

Як засвідчує міжнародний досвід, у міру того, як країна економічно розвивається, можливості для використання грошових трансфертів як одного із заходів соціального захисту збільшуються. З економічним розвитком країни все більша частка робочої сили залучається до діяльності в офіційному секторі економіки, а фінансова інфраструктура стає доступною для дедалі більшої кількості людей, що дає державі можливість простіше відстежувати рівень доходів своїх громадян та оцінювати рівень бідності як окремих домогосподарств, так і країни загалом.

Фінансування заходів соціального захисту в Україні відбувається частково за рахунок державних цільових позабюджетних фондів, а саме: Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття, Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності України, Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України та Пенсійного фонду України.

Видатки на соціальне страхування, що фінансуються з державних цільових позабюджетних фондів, становлять значну частку видатків на соціальний захист громадян України. Частка цих видатків у ВВП постійно збільшується: за проаналізований період (2012–2017 рр.) вона зросла з 11% до 17% ВВП.

Відповідно зростає й абсолютний показник видатків державних цільових позабюджетних фон-

дів: із 30 млрд. грн. до 164 млрд. грн. за період із 2012 по 2017 р., а в 2017 р. – на 46% порівняно з 2012 р. (табл. 3).

Соціальні потреби найбільш незахищених прошарків населення задовольняються недостатньою мірою. Високий рівень бідності в Україні, особливо серед сімей із дітьми або непрацездатними особами працездатного віку та сімей, де один із членів має інвалідність, свідчить про недостатню ефективність підтримки найбільш соціально незахищених категорій населення.

Про те, що система соціального захисту та соціального забезпечення в Україні не відповідає європейським стандартам, свідчить аналіз таких соціальних стандартів та нормативів, як прожитковий мінімум, мінімальна заробітна плата та мінімальна пенсія.

Державні соціальні стандарти і нормативи встановлюються для визначення механізму реалізації соціальних прав та державних соціальних гарантій громадян, установлених Конституцією України. На основі соціальних стандартів визначаються розміри основних соціальних гарантій: мінімальна заробітна плата, мінімальна пенсія за віком, інші види соціальних та компенсаційних виплат. Вони використовуються для визначення та обґрунтування розмірів видатків державного бюджету України, бюджету АР Крим, місцевих бюджетів та державних цільових позабюджетних фондів.

Соціальні гарантії на рівні Європейського Союзу – це питома вага оплати праці у ВВП на рівні 55–65%, співвідношення мінімальної заробітної плати і середньої заробітної плати не нижче 55%, а також зростання мінімальної заробітної плати відносно прожиткового мінімуму на пра-

цездатну особу більш як у три рази, середньої заробітної плати – у п'ять-шість разів, середньої пенсії відносно прожиткового мінімуму на особу, яка втратила працездатність, – близько чотирьох разів [8, с. 11].

Отже, система заходів соціального захисту та наявні програми соціального спрямування не є ефективними засобами зниження рівня чи подолання бідності в Україні. Це також означає, що обсяг соціальних трансфертів, які мають на меті зниження рівня бідності, можна значно зменшити, якщо вони будуть адресними і спрямовуватимуться безпосередньо малозабезпеченим категоріям населення. За таких умов виникає потреба провести глибокий аналіз системи наявних заходів соціального захисту та видів соціального забезпечення, щоб запровадити механізми, які дають змогу надавати соціальну допомогу та інші заходи соціальної підтримки тим категоріям населення, які дійсно її потребують.

Серед основних проблем у сфері соціального захисту населення України, які вимагають негайного вирішення, можна виділити такі:

- надзвичайно високий рівень участі держави у сфері соціального захисту, надзвичайно слабка участь в її функціонуванні населення;
- надзвичайно стрімке зростання вартості послуг, які надають заклади охорони здоров'я, освіти, культури, що не відповідає їхній якості;
- неефективність бюджетного управління наявними фінансовими ресурсами як головними розпорядниками, так і окремими соціальними установами;
- недостатність коштів для фінансування заходів у сфері соціального захисту населення.

Для вирішення розглянутих проблем пропонуємо такий комплекс заходів:

- запровадження системи раннього виявлення осіб та сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах;
- модернізацію системи соціального обслуговування;
- надання пільги в обсязі, достатньому для забезпечення нормальної життєдіяльності особи (сім'ї);
- сприяння розвитку молодіжних ініціатив у трудовій сфері, перепідготовки та підвищення кваліфікації молоді, її профорієнтації, запобігання негативним проявам у молодіжному середовищі;
- створення правових, економічних та соціальних умов для функціонування і зміцнення сім'ї, поліпшення демографічної ситуації, забезпечення рівних прав та можливостей чоловіків та жінок в українському суспільстві [7].

Висновки з проведеного дослідження. Забезпечення соціальної захисту населення – процес

реалізації функціональних складників соціальної безпеки для запобігання загрозам і можливим негараздам та досягнення максимального рівня соціальної безпеки населення нині й у майбутньому, визначальними напрямками якого мають бути:

- забезпечення виконання державних соціальних програм, спрямованих на вирішення пріоритетних соціальних проблем регіонів;
- реалізація збалансованості та координації їх положень із регіональними програмами на етапах формування та здійснення, організації належного контролю над виконанням цих програм;
- поліпшення якості розроблення стратегій регіонального розвитку; здійснення пошуку нових ефективних нетрадиційних механізмів подолання соціальних проблем депресивних територій;
- забезпечення орієнтації регіональної політики на сталість соціально-економічного розвитку та саморозвиток регіону, запровадження ефективної регіональної програми сприяння розвитку підприємництва та соціальної відповідальності бізнесу;
- організація соціального моніторингу діяльності державних та регіональних органів та органів місцевого самоврядування;
- забезпечення підвищення ролі територіальних громад та органів місцевого самоврядування, створення ефективних механізмів їхньої участі у формуванні та реалізації регіональної політики.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Демчак Р.Є. Соціально-економічний захист населення: теоретичний аспект. Теоретичні та прикладні питання економіки. 2011. Вип. 25. С. 144–150.
2. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за січень-вересень 2017 року / В.В. Зубенко, І.В. Самчинська, А.Ю. Рудик та ін.; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи ЗМФІ-II) впровадження», USAID. К., 2015. 72 с.
3. Сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua/news/bjudzhet/socialnij-zahista-socialne-zabezpechennja>.
4. Система соціального захисту та соціального забезпечення в Україні. Реальний стан та перспективи реформування. К.: Центр громадської експертизи, 2010. 104 с.
5. Сайт Міністерства соціальної політики України. URL: <http://www.mlsp.gov.ua/labour/control/>.
6. Сайт Державної казначейської служби України. URL: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/>.
7. Сайт Державної служби статистики. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
8. Лопушняк Г. Економіко-організаційні аспекти забезпечення реалізації права на соціальний захист в Україні. Галицький економічний вісник. 2011. № 2(31). С. 10–15.